CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
JULIANE KOKOTT
prezentate la 8 mai 2008 [1]

I — Introducere

1. În prezenta cauză, Curtea trebuie să examineze raportul dintre protecția datelor și libertatea presei, respectiv libertatea mass-media. La adoptarea Directivei 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date [2] (denumită în continuare „Directiva privind protecția datelor") s-a ținut seama de conflictul posibil dintre cele două drepturi fundamentale și, prin articolul 9, statelor membre li s-a impus să pună în acord ambele drepturi fundamentale. Statele membre urmau să prevadă derogările necesare de la protecția datelor în special pentru mass-media. În prezent, se pune problema dacă această derogare este aplicabilă în privința publicării sub formă de liste a datelor fiscale ale cetățenilor finlandezi, inclusiv a informațiilor cu privire la venitul și la patrimoniul acestora, precum și în privința difuzării acestor date printr-un serviciu de SMS pentru telecomunicații mobile.

II — Cadrul juridic

A — *Dreptul comunitar*

2. Articolul 2 literele (a), (b) și (c) din Directiva privind protecția datelor definește noțiunile esențiale de date cu caracter personal, prelucrare și sistem de evidență:

„În sensul prezentei directive:

1 — Limba originală: germana.

2 — JO L 281, p. 31, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 10, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 septembrie 2003 de adaptare la Decizia 1999/468/CE a Consiliului a dispozițiilor privind comitetele care asistă Comisia în exercitarea competențelor de executare prevăzute de actele care fac obiectul procedurii menționate la articolul 251 din Tratatul CE (JO L 284, p. 1, Ediție specială 01/vol. 4, p. 213).

(a) «date cu caracter personal» înseamnă orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (persoana vizată); o persoană identificabilă este o persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în special prin referire la un număr de identificare sau la unul sau mai multe elemente specifice, proprii identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale;

(b) «prelucrarea datelor cu caracter personal» (prelucrare) înseamnă orice operațiune sau serie de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea;

(c) «sistem de evidență a datelor cu caracter personal» (sistem de evidență) înseamnă orice serie structurată de date cu caracter personal accesibile conform unor criterii specifice, fie ele centralizate, descentralizate sau repartizate după criterii funcționale sau geografice;”

3. Articolul 3 alineatul (1) reglementează pe această bază domeniul de aplicare al directivei:

„Prezenta directivă se aplică prelucrării automate, în totalitate sau parțial, precum și prelucrării neautomate a datelor cu caracter personal, conținute sau care urmează să fie conținute într-un sistem de evidență a datelor cu caracter personal.”

4. Relația dintre protecția datelor și libertatea de exprimare și a mass-media este reglementată la articolul 9:

„Statele membre prevăd exonerări și derogări de la dispozițiile prezentului capitol, ale capitolului IV și ale capitolului VI pentru prelucrarea datelor cu caracter personal efectuată numai în scopuri jurnalistice, artistice sau literare, în măsura în care se dovedesc necesare pentru a pune dreptul la viață privată în acord cu normele care reglementează libertatea de exprimare.”

5. Această dispoziție este explicată în considerentele (17) și (37):

„(17) întrucât în ceea ce privește prelucrarea datelor constituite din sunete și imagini în scopuri jurnalistice, literare sau artistice, în special în domeniul audiovizual, principiile directivei se aplică în mod restrictiv, în conformitate cu dispozițiile articolului 9;

[…]

(37) întrucât prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri jurnalistice, literare sau artistice, în special în domeniul audiovizualului, trebuie să beneficieze de derogări sau de restricții de la cerințele anumitor dispoziții ale prezentei directive în măsura în care ele sunt necesare în vederea punerii drepturilor fundamentale ale persoanei în acord cu libertatea de exprimare și în special cu libertatea a primi sau de a difuza informații, așa cum este garantată în special prin articolul 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; întrucât statele membre, în scopul menținerii unui echilibru între drepturile fundamentale, trebuie să stabilească derogările și restricțiile necesare în ceea ce privește măsurile generale privind legalitatea prelucrării datelor, măsurile privind transferul de date în țări terțe, precum și competențele autorităților de supraveghere; întrucât acest lucru nu trebuie totuși să conducă statele membre la stabilirea unor derogări de la măsurile menite să garanteze securitatea prelucrării; întrucât ar fi oportun, de asemenea, să se confere *a posteriori* cel puțin autorității de supraveghere anumite competențe în domeniu, constând, de exemplu, în publicarea cu regularitate a unui raport sau în sesizarea autorităților judiciare;”

6. Articolul 17 alineatul (1) reglementează cerințele cu privire la securitatea prelucrărilor:

„(1) Statele membre prevăd aplicarea obligatorie de către operator a unor măsuri tehnice și organizatorice de protecție adecvate pentru protejarea datelor cu caracter personal împotriva distrugerii accidentale sau ilegale, pierderii accidentale, modificării, dezvăluirii sau accesului neautorizat, în special atunci când prelucrarea presupune transmiterea datelor într-o rețea, precum și împotriva oricărei alte forme de prelucrare ilegală.

Având în vedere cele mai noi tehnici din sector și costurile punerii lor în aplicare, aceste măsuri trebuie să asigure un nivel de securitate adecvat în ceea ce privește riscurile prezentate de prelucrare și caracterul datelor de protejat.”

7. Celelalte alineate ale articolului 17 reglementează aplicarea acestor obligații în privința prelucrării de date de către terți.

B — *Dreptul național*

8. Constituția finlandeză (Perustuslaki) protejează, la articolul 10 alineatul 1, dreptul la viață privată, dar, de asemenea, la articolul 12, protejează libertatea de exprimare și accesul public la informațiile aflate în posesia autorităților de stat:

„Fiecare persoană se bucură de libertatea de exprimare. Libertatea de exprimare cuprinde dreptul de a se exprima, de a publica și de a primi informații, opinii și alte mesaje, fără nicio cenzură prealabilă. Modalitățile mai exacte referitoare la exercitarea libertății de exprimare sunt stabilite prin lege. Prin lege pot fi reglementate restricții obligatorii pentru programele de instruire din considerente impuse de protecția copilului.

Documentele și înregistrările aflate în posesia autorităților sunt publice, cu excepția cazului în care divulgarea acestora este în mod special limitată de lege pentru motive imperative. Fiecare persoană are dreptul de a obține informații cu privire la documentele și la înregistrările publice.”

9. Conform articolului 5 alineatul 1 din Legea privind caracterul public și confidențialitatea datelor fiscale (laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta), informațiile publice care au legătură cu impozitarea efectuată în fiecare an sunt numele contribuabilului, data de naștere a acestuia și localitatea de reședință. În plus, următoarele informații sunt publice:

1. venitul din muncă impozabil (impozit național);

2. venitul din capital și patrimoniul impozabile (impozit național);

3. venitul impozabil (impozit local);

4. impozitele pe venit și pe patrimoniu și valoarea totală a impozitelor și a taxelor percepute.

10. În principiu, autoritatea publică informează în mod verbal, la cerere, cu privire la conținutul documentului, dar acesta poate fi pus la dispoziție pentru a putea fi consultat, sau copiat, sau ascultat, sau chiar eliberat sub forma unei copii ori a unei reproduceri imprimate. Cu privire la comunicarea de date dintr-un sistem de evidență a datelor cu caracter personal al unei autorități publice se aplică următoarele prevederi [articolul 16 alineatul 3 din Legea privind caracterul public al activităților autorităților publice (julkisuuslaki)]:

„Poate fi eliberată o copie sau o reproducere imprimată a unui sistem de evidență a datelor cu caracter personal sau aceste date pot fi comunicate sub formă electronică, în afară de excepțiile prevăzute de lege, în cazul în care destinatarul este autorizat să păstreze aceste date și să le utilizeze, în temeiul dispozițiilor privind protecția datelor cu caracter personal. Cu toate acestea, astfel de date nu pot fi cedate în scopuri de marketing direct, pentru efectuarea de sondaje sau de studii de piață, decât dacă legea prevede în mod expres aceasta sau dacă persoana vizată și-a dat consimțământul în acest sens.”

11. Finlanda a transpus Directiva privind protecția datelor prin Legea privind datele cu caracter personal (henkilötietolaki). Articolul 2 alineatele 4 și 5 reglementează restricții de aplicare relevante în speță:

„Prezenta lege nu se aplică sistemelor de evidență nominale care nu conțin decât informații publicate ca atare în mass-media.

În ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri publicistice, artistice sau literare, se aplică, dacă este cazul, numai articolele 1-4, articolul 32, articolul 39 alineatul 3, articolul 40 alineatele 1 și 3, articolul 42, articolul 44 alineatul 2, articolele 45-47, articolul 48 alineatul 2, precum și articolele 50 și 51, în măsura în care articolul 17 nu prevede altfel.”

12. Se poate constata că, dintre aceste dispoziții, numai articolul 32 alineatul 1 prezintă relevanță pentru a răspunde la întrebările din speță:

„Operatorul sistemelor de evidență trebuie să ia măsurile tehnice și de organizare necesare pentru a proteja datele cu caracter personal împotriva accesului nejustificat la aceste date, a distrugerii, a modificării, a cesiunii sau a transferului accidentale ori ilegale sau a oricărei alte prelucrări ilegale a acestor date. La punerea în aplicare a acestor măsuri se va ține seama de mijloacele tehnice disponibile, de costurile generate de aceste măsuri, de natura, de volumul și de vechimea datelor care urmează a fi prelucrate, precum și de semnificația prelucrării din perspectiva protejării dreptului la viață privată.”

III — Situația de fapt, procedura națională și cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare

13. Potrivit argumentelor instanței de trimitere, Satakunnan Markkinapörssi Oy a colectat date fiscale ale persoanelor de la autoritățile fiscale în scopul folosirii ulterioare. Utilizând aceste date, întreprinderea menționată publica anual sub forma unui ziar o listă cu informații fiscale privind aproximativ 1,2 milioane de persoane fizice.

14. Informațiile cuprindeau numele și prenumele persoanei, precum și datele fiscale cu privire la veniturile acestora din muncă și din capital, precum și la patrimoniu, cu o aproximare de 100 de euro. Informațiile au apărut în publicații regionale (în 2001 existau 16 asemenea publicații). Aceste informații au fost comunicate sub forma unei liste alfabetice și au fost clasificate pe localități și pe categorii de venituri.

15. Limita inferioară pentru datele care urmau a fi publicate era stabilită la nivel de localitate. Pentru Helsinki s-a optat, de exemplu, pentru o limită a venitului realizat din muncă de 36 000 de euro. În localitățile mai mici, limita inferioară a fost mai redusă.

16. Scopul principal al publicației este comunicarea datelor fiscale. În același timp, aceasta conține și anunțuri, rezumate și alte articole. În comparație cu datele fiscale, cealaltă secțiune ocupă un spațiu în mod clar mai redus.

17. Satakunnan Markkinapörssi Oy solicită o taxă pentru retragerea datelor personale din acest ziar. Conform afirmațiilor întreprinderii, plata taxei nu reprezenta însă o condiție pentru această retragere.

18. Satakunnan Markkinapörssi Oy a transferat datele cu caracter personal pe un CD-ROM către Satamedia Oy. Aceasta este o altă societate deținută de aceleași persoane.

19. Satamedia Oy și Satakunnan Markkinapörssi Oy au încheiat un acord cu o întreprindere terță, o societate de telefonie mobilă având ca obiect realizarea tehnică a unui serviciu de SMS (short message service). În acest scop, Satamedia Oy a comunicat datele respective acestei întreprinderi terțe, care a instituit un serviciu de SMS pe seama Satamedia Oy.

20. În cadrul acestui serviciu, utilizatorul de telefonie mobilă expediază mesajul: IMPOZIT PRENUME NUME DOMICILIU (de exemplu, IMPOZIT MATTI MEIKÄLÄINEN HELSINKI) la un anumit număr. Drept răspuns, sunt transmise către telefonul mobil informații privind veniturile din muncă și din capital și privind patrimoniul, cu o aproximare de 100 de euro. În 2004, în cadrul serviciului de SMS, au fost comunicate și datele persoanelor cu același nume, precum și date comparative pentru localitățile respective. Pentru un SMS expediat cu succes se percepe o taxă. La cerere, întreprinderea retrage date din acest serviciu.

21. Mediatorul finlandez pentru protecția datelor, tietosuojavaltuutettu, a investigat activitatea exercitată de Satakunnan Markkinapörssi Oy și de Satamedia Oy și a solicitat Comisiei pentru protecția datelor

a) să interzică Satakunnan Markkinapörssi Oy:

— colectarea și memorarea sau prelucrarea în alt mod a datelor cu privire la venitul din muncă sau din capital al persoanelor fizice, precum și la patrimoniul acestora, în limita și modalitatea analoge celor realizate în 2001 cu privire la datele fiscale și

— cedarea acestor date cu caracter personal colectate și arhivate în sistemele de evidență în scopuri presupus publicistice pentru un serviciu de SMS sau în alte scopuri;

b) să interzică Satamedia Oy să colecteze și să înregistreze sau să cedeze pentru un serviciu de SMS sau în alte scopuri datele cu caracter personal obținute din sistemele de evidență ale Satakunnan Markkinapörssi Oy.

22. Comisia pentru protecția datelor a respins această cerere. Acțiunea formulată împotriva acestei decizii nu a avut succes de cauză în prima instanță. În prezent, Mediatorul pentru protecția datelor a declarat recurs la Korkein hallinto-oikeus (Curtea Administrativă Supremă din Finlanda).

23. În consecință, Korkein hallinto-oikeus a adresat Curții, în temeiul articolului 234 CE, următoarele întrebări preliminare:

„1) Poate fi considerată o prelucrare de date cu caracter personal, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 95/46, o activitate care constă în:

a) colectarea în documentele publice ale administrației fiscale a datelor referitoare la veniturile din muncă și din capital și la patrimoniul persoanelor fizice și prelucrarea acestora în vederea publicării;

b) publicarea în ordine alfabetică și pe categorii de venituri, sub forma unor liste detaliate întocmite pentru fiecare localitate;

c) cedarea acestora pe discuri CD-ROM pentru a fi utilizate în scopuri comerciale;

d) prelucrarea acestora într-un serviciu de SMS care permite utilizatorilor de telefoane mobile, după expedierea numelui și a localității de reședință a unei persoane, să primească informații privind veniturile din muncă și din capital și patrimoniul acestei persoane?

2) Directiva 95/46 trebuie interpretată în sensul că diferitele activități menționate la prima întrebare literele a)-d) pot fi considerate prelucrare a datelor cu caracter personal efectuată numai în scopuri jurnalistice în sensul articolului 9 din directivă, ținând cont de faptul că datele colectate, care privesc mai mult de un milion de contribuabili, provin din documente care sunt publice în temeiul legislației naționale privind accesul la informație? În vederea acestei aprecieri, este relevant faptul că principalul scop al acestei activități este publicarea datelor în discuție?

3) Articolul 17 din Directiva 95/46 trebuie interpretat în conformitate cu principiile și cu finalitatea directivei, în sensul că se opune publicării de date colectate în scopuri jurnalistice și cesionării acestora în scopuri comerciale?

4) Directiva 95/46 trebuie interpretată în sensul că sistemele de evidenţă nominale care nu conţin decât informaţii deja publicate ca atare în mass-media sunt excluse în totalitate din domeniul de aplicare al acesteia?"

IV — Apreciere juridică

26. În acţiunea principală trebuie să se examineze dacă protecţia datelor se opune difuzării datelor fiscale de către Satakunnan Markkinapörssi Oy şi Satamedia Oy. Din acest motiv, instanţa de trimitere adresează *prima întrebare,* solicitând să se stabilească dacă şi în ce măsură modalitatea prezentată de gestionare a datelor fiscale intră în domeniul de aplicare al Directivei privind protecţia datelor.

24. Au depus memorii Satakunnan Markkinapörssi Oy şi Satamedia Oy, împreună, precum şi Estonia, Portugalia, Finlanda, Suedia şi Comisia. La şedinţa din 12 februarie 2008 a participat şi Mediatorul finlandez pentru protecţia datelor, în timp ce Portugalia nu a fost prezentă.

27. Potrivit articolului 2 alineatul 5 din Legea finlandeză privind datele cu caracter personal, doar anumite dispoziţii cu privire la protecţia datelor se aplică în ceea ce priveşte prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri publicistice. Unica restricţie privind prelucrarea pare a fi articolul 32 alineatul 1, care transpune cerinţele cu privire la securitatea prelucrărilor în temeiul articolului 17 din Directiva privind protecţia datelor. Interpretarea acestei dispoziţii este vizată de *a treia întrebare preliminară*.

25. Preşedintele Curţii a respins o cerere adresată de Autoritatea Europeană pentru Protecţia Datelor în sensul participării la procedură, deoarece intervenţia în procedura întrebărilor preliminare nu este posibilă, iar Autoritatea Europeană pentru Protecţia Datelor nu este menţionată în calitate de parte în cauză la articolul 23 din Statutul Curţii de Justiţie [3].

28. În plus, prin intermediul celei de *a doua întrebări*, instanţa de trimitere vizează un argument suplimentar pentru aplicarea dispoziţiilor referitoare la protecţia datelor, în speţă interpretarea articolului 9 din Directiva privind protecţia datelor, care impune statelor membre să pună în acord libertatea de exprimare şi dreptul la viaţă privată. Acest acord va fi asigurat prin derogări de la protecţia datelor atunci când prelucrarea

3 — Ordonanţa din 12 septembrie 2007, Satakunnan Markkinapörssi şi Satamedia (C-73/07, Rep., p. I-7075, punctul 8 şi următoarele).

datelor cu caracter personal este efectuată numai în scopuri jurnalistice, artistice sau literare. Din acest motiv, prin intermediul întrebării preliminare, se solicită să se stabilească dacă și în ce măsură, în speță, pot fi identificate scopuri jurnalistice.

29. *Prin intermediul celei de a patra întrebări* se solicită să se stabilească dacă o derogare suplimentară de la protecția datelor prevăzută de legislația finlandeză, în speță derogarea instituită prin articolul 2 alineatul 4 din Legea privind datele cu caracter personal, este compatibilă cu dreptul comunitar.

A — *Cu privire la prima întrebare – Prelucrarea datelor cu caracter personal*

30. Instanța de trimitere solicită să se stabilească pentru început dacă diferitele activități desfășurate de Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy intră în domeniul de aplicare al Directivei privind protecția datelor.

31. Instanța și părțile susțin în mod întemeiat că publicarea datelor fiscale și punerea la dispoziție a acestora sub forma unui serviciu de SMS reprezintă o prelucrare a datelor cu caracter personal potrivit articolului 2 literele (a) și (b) din Directiva privind protecția datelor.

32. Sunt avute în vedere date cu caracter personal, deoarece informațiile cu privire la venituri, la patrimoniu și la impozite sunt asociate cu anumite persoane. Atât publicarea, cât și punerea la dispoziție sub forma unui serviciu de SMS implică diferite proceduri de prelucrare potrivit articolului 2 litera (b) din Directiva privind protecția datelor, de exemplu, colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea și dezvăluirea prin transmitere, diseminarea sau în orice alt mod.

33. Aplicarea Directivei privind protecția datelor presupune, în plus, potrivit articolului 3 alineatul (1) prelucrarea automată, în totalitate sau parțial, precum și prelucrarea neautomată a datelor, conținute sau care urmează să fie conținute într-un sistem de evidență a datelor. Un sistem de evidență înseamnă o serie structurată de date cu caracter personal accesibile conform unor criterii specifice.

34. Este posibil ca operațiunile de prelucrare menționate de instanța de trimitere să fie realizate cel puțin parțial în mod automat, în orice caz făcând abstracție de transmiterea pe discuri CD-ROM. Automatizarea dezvăluirii nu necesită însă o clarificare suplimentară, deoarece publicarea datelor fiscale în format tipărit reprezintă un sistem de evidență, iar

dezvăluirea sub forma unui serviciu de SMS implică accesarea unui sistem de evidență. Din acest motiv, în cazul tuturor activităților menționate, inclusiv transmiterea de date pe discuri CD-ROM, este avută în vedere o prelucrare a datelor cu caracter personal conținute sau care urmează să fie conținute într-un sistem de evidență.

35. În consecință, trebuie să se răspundă la prima întrebare că o activitate trebuie considerată o prelucrare de date cu caracter personal în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva privind protecția datelor dacă activitatea constă, conform cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare, în:

a) colectarea în documentele publice ale administrației fiscale a datelor referitoare la veniturile din muncă și din capital și la patrimoniul persoanelor fizice și prelucrarea acestora în vederea publicării;

b) publicarea în ordine alfabetică sau pe categorii de venituri, sub forma unor liste detaliate întocmite pentru fiecare localitate;

c) cedarea acestora pe discuri CD-ROM pentru a fi utilizate în scopuri comerciale sau

d) prelucrarea acestora într-un serviciu de SMS care permite utilizatorilor de telefoane mobile, după expedierea numelui și a localității de reședință a unei persoane, să primească informații privind veniturile din muncă și din capital și patrimoniul acestei persoane.

B — *Cu privire la a doua întrebare — Derogarea pentru activități de jurnalism*

36. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă activitățile care fac obiectul acțiunii pot fi considerate activități de prelucrare a datelor cu caracter personal exercitate numai în scopuri jurnalistice, în sensul articolului 9 din Directiva privind protecția datelor. Articolul 9 reprezintă temeiul legal pentru reglementarea de către statele membre a așa-numitului privilegiu al presei sau al mass-media [4]. Potrivit acestuia, statele membre prevăd exonerări și derogări de la dispozițiile capitolelor II, IV și VI din Directiva privind protecția datelor pentru prelucrarea datelor cu caracter personal efectuate numai în scopuri jurnalistice, artistice sau literare, în măsura în care se dovedesc

4 — Cu privire la aceste noțiuni, a se vedea Walz, S., articolul 41 punctul 1 în Simitis, S., *Bundesdatenschutzgesetz*, ediția a șasea, Baden Baden, 2006, și Neunhoeffer, F., *Das Presseprivileg im Datenschutzrecht*, Tübingen, 2005.

necesare pentru a pune în acord dreptul la viață privată cu normele care reglementează libertatea de exprimare. În consecință, a doua întrebare se referă la domeniul de aplicare al acestor derogări.

Cu privire la drepturile fundamentale relevante

37. Interpretarea articolului 9 din Directiva privind protecția datelor trebuie să se orienteze în funcție de drepturile fundamentale care trebuie să fie puse în acord prin aplicarea respectivei dispoziții. În acest sens, instanțele comunitare trebuie să țină cont în special de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului [5].

38. Dreptul comunitar garantează dreptul fundamental la libertatea de exprimare [6], consacrat la articolul 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la 4 noiembrie 1950 la Roma (denumită în continuare „CEDO"). Acest drept este recunoscut și la articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, proclamată la 7 decembrie 2000 la Nisa [7] (denumită în continuare „Carta"). Din perspectiva jurisprudenței Curții [8] și a Protocolului privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre [9], libertatea și pluralismul mijloacelor de informare în masă sunt respectate în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Cartă.

39. Libertatea de exprimare nu se limitează la libertatea de opinie, ci include expres, conform articolului 10 paragraful 1 a doua teză din CEDO și articolului 11 alineatul (1) prima teză din Cartă, în sensul unei libertăți de comunicare, și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei. În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului subliniază că libertatea de exprimare este valabilă nu numai pentru informațiile sau pentru ideile primite favorabil ori considerate ca fiind inofensive sau indiferente, dar și pentru acelea care frapează, șochează sau neliniștesc statul ori un segment oarecare din populație [10]. Chiar și în scopuri comerciale,

5 — Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, Rec., p. I-8375, punctul 274), și Hotărârea din 29 iunie 2006, Comisia/SGL Carbon AG (C-301/04 P, Rec., p. I-5915, punctul 43).

6 — Hotărârea din 18 iunie 1991, ERT/DEP (C-260/89, Rec., p. I-2925, punctul 44), Hotărârea din 25 iulie 1991, Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda/Commissariaat voor de Media (C-288/89, Rec., p. I-4007, punctul 23), Hotărârea din 25 iulie 1991, Comisia/Țările de Jos (C-353/89, Rec., p. I-4069, punctul 30), și Hotărârea din 13 decembrie 2007, United Pan-Europe Communications Belgium și alții (C-250/06, Rep., p. I-11135, punctul 41).

7 — JO C 364, p. 1. Preluată cu adaptări prin Proclamația din 12 decembrie 2007 (JO C 303, p. 1).

8 — A se vedea Hotărârile Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda/Commissariaat voor de Media și United Pan-Europe Communications Belgium și alții (ambele citate la nota de subsol 6).

9 — Protocol anexat la Tratatul CE, JO 1997 (C 340, p. 109).

10 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Handyside din 7 decembrie 1976, seria A, nr. 24, § 49, Hotărârea Müller și alții din 24 mai 1988, seria A, nr. 133, § 33, Hotărârea Vogt din 26 septembrie 1995, seria A, nr. 323, § 52, și Hotărârea Guja din 12 februarie 2008, nepublicată încă în Recueil, § 69, precum și Hotărârea Curții din 6 martie 2001, Connolly/Comisia (C-274/99 P, Rec. p. I-1611, punctul 39).

libertatea de exprimare protejează comunicarea informațiilor și exprimarea opiniilor [11].

40. Dreptul fundamental la respectarea vieții private este consacrat în special la articolul 8 din CEDO și este recunoscut la articolul 7 din Cartă. În plus, Carta proclamă expres la articolul 8 protecția datelor cu caracter personal [12]. Comunicarea către un terț a datelor cu caracter personal aduce atingere dreptului la respectarea vieții private a persoanelor interesate, oricare ar fi utilizarea ulterioară a informațiilor comunicate în acest mod, și prezintă caracterul unui amestec în sensul articolului 8 din CEDO [13].

41. Dreptul la viață privată nu este un drept exclusiv la apărare împotriva amestecului statului, ci creează și obligații pozitive în sarcina acestuia [14]. În consecință, prin Directiva privind protecția datelor, Comunitatea a extins aplicarea protecției datelor în privința prelucrării de către persoane private. În acest sens, într-o cauză având ca obiect publicarea în reviste a unor fotografii din viața privată a unei persoane cunoscute, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat deja că se impune o atenție sporită, având în vedere progresele tehnice în domeniul stocării și al reutilizării datelor cu caracter personal [15].

42. Restrângerea celor două drepturi fundamentale este admisă, în principiu, în situații comparabile: aceasta trebuie să fie prevăzută de lege, să urmărească unul sau mai multe obiective legitime prevăzute la articolul 8, respectiv la articolul 10 din CEDO și să fie necesară într-o societate democratică. Aceasta înseamnă că o necesitate socială imperativă poate justifica astfel de ingerințe, dacă acestea sunt proporționale cu scopul legitim urmărit [16].

43. O aplicare strictă a protecției datelor ar putea restrânge semnificativ libertatea de exprimare. Astfel, ar fi imposibilă în mare măsură practicarea jurnalismului de investigație dacă mass-media ar putea prelucra și publica informații cu caracter personal numai cu acordul persoanei vizate sau după informarea acesteia. Pe de altă parte, este evident că mass-media poate încălca viața privată a particularilor [17]. În consecință, se impune găsirea unui echilibru.

11 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Autronic AG din 22 mai 1990, 12726/87, seria A, nr. 178, § 47, și Hotărârea Casado Coca din 24 februarie 1994, 15450/89, seria A, nr. 285-A, § 35 și următoarele. În mod întemeiat, Comisia face trimitere în acest context și la Concluziile avocatului general Fenelly prezentate la 15 iunie 2000 în cauza Germania/Parlamentul și Consiliul (Hotărârea din 5 octombrie 2000, C-376/98, Rec., p. I-8419, punctul 153 și următoarele).

12 — În acest sens, a se vedea și Hotărârea din 29 ianuarie 2008, Promusicae (C-275/06, Rep., p. I-271, punctul 64).

13 — Hotărârea din 20 mai 2003, Österreichischer Rundfunk și alții (C-465/00, C-138/01 și C-139/01, Rec., p. I-4989, punctul 74).

14 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea von Hannover din 24 iunie 2004, 59320/00, *Recueil des arrêts et décisions*, 2004-VI, § 57 și jurisprudența citată.

15 — Hotărârea von Hannover, citată anterior (punctul 70).

16 — Cu privire la libertatea de exprimare, a se vedea Hotărârea din 26 iunie 1997, Familiapress Zeitungsverlags- und vertriebs GmbH/Bauer Verlag (C-368/95, Rec., p. I-3689, punctul 26), și Hotărârea din 12 iunie 2003, Schmidberger (C-112/00, Rec., p. I-5659, punctul 79), precum și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Handyside, citată anterior (§ 48), și Hotărârea Observer și Guardian din 26 noiembrie 1991, 13585/88, seria A, nr. 216, § 59, iar cu privire la viața privată, Hotărârea Curții din 11 iulie 2002, Carpenter (C-60/00, Rec., p. I-6279, punctul 42), și Hotărârea Curții Österreichischer Rundfunk și alții, citată anterior (punctul 71), precum și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Leander din 26 martie 1987, 9248/81, seria A, nr. 116, § 58, și Hotărârea Connors din 27 mai 2004, 66746/01, nepublicată încă în Recueil, § 81.

17 — A se vedea, cu titlu de exemplu, Hotărârea von Hannover, citată anterior (§ 61 și următoarele).

44. Această situație conflictuală între diferitele drepturi fundamentale, dar și între protecția datelor și alte interese generale este caracteristică pentru interpretarea Directivei privind protecția datelor [18]. Din acest motiv, dispozițiile relevante ale directivei sunt de natură relativ generală. Acestea lasă statelor membre o marjă de apreciere necesară pentru a defini măsurile de transpunere care să poată fi adaptate diverselor situații imaginabile [19]. În acest cadru, statele membre trebuie să respecte drepturile fundamentale vizate și să asigure echilibrul dintre ele.

45. În plus, în opinia Curții, autoritățile și instanțele din statele membre nu au numai obligația de a interpreta dreptul lor național în conformitate cu Directiva privind protecția datelor, ci și de a se asigura că nu se vor întemeia pe o interpretare a acesteia din urmă care ar intra în conflict cu drepturile fundamentale protejate de ordinea juridică comunitară sau cu alte principii generale de drept comunitar [20].

Prerogativa națională de apreciere

46. Spre deosebire de cerințele impuse pentru instanțele și pentru autoritățile naționale, Curtea adoptă o atitudine foarte rezervată atunci când stabilește limitele protecției datelor și când apreciază drepturile fundamentale aflate în conflict. În Hotărârea Promusicae, Curtea s-a limitat să menționeze cele două drepturi fundamentale, prerogativa efectivă de apreciere revenind instanței de trimitere [21]. În Hotărârea Österreichischer Rundfunk și alții, Curtea a procedat similar [22], oferind însă în plus indicații pentru instanța de trimitere [23].

47. O asemenea atitudine reținută este manifestată de Curte și în alte cazuri de conflict între drepturi. Hotărârea Familiapress are ca obiect conflictul dintre libera circulație a mărfurilor și o interdicție națională cu privire la jocurile de noroc în reviste. Într-adevăr, în respectiva cauză, Curtea a formulat o opinie concretă cu privire la necesitatea anumitor modalități de reglementare [24], dar a lăsat în general instanțelor naționale libertatea de a aprecia dacă interdicția este proporțională în scopul respectării pluralismului mijloacelor de informare în masă, și dacă acest scop nu poate fi atins prin măsuri mai puțin restrictive [25].

18 — A se vedea Hotărârea din 6 noiembrie 2003, Lindqvist (C-101/01, Rec., p. I-12971, punctul 82 și următoarele), și Hotărârea Promusicae, citată anterior (punctul 65 și următoarele).

19 — A se vedea Hotărârile citate anterior Lindqvist (punctul 83 și următoarele) și Promusicae (punctul 67).

20 — A se vedea Hotărârile citate anterior Lindqvist (punctul 87) și Promusicae (punctul 68).

21 — Citată anterior (punctul 61 și următoarele, în special punctul 68).

22 — Citată anterior (punctul 91 și următoarele).

23 — Citată anterior (punctul 86 și următoarele).

24 — Citată anterior (punctul 33).

25 — Citată anterior (punctul 34).

48. Mergând mai departe, în cazul conflictului dintre libertatea de a presta servicii și demnitatea umană, respectiv dintre libera circulație a mărfurilor și concepțiile cu privire la protecția copiilor și a tinerilor, Curtea a recunoscut că, în statele membre, pot exista concepții diferite, dar în aceeași măsură legitime privind proporționalitatea restricțiilor referitoare la libertățile fundamentale pentru protecția intereselor publice și, în special, pentru protecția drepturilor fundamentale [26].

49. Pe de altă parte, Curtea a amintit de asemenea că este învestită cu atribuția de a furniza răspunsuri utile instanței naționale. Aceasta este în special competentă să dea indicații întemeiate pe dosarul cauzei din acțiunea principală, precum și pe observațiile scrise și orale care au fost depuse, de natură a permite aceleiași instanțe să se pronunțe în litigiul concret cu care este sesizată [27]. Astfel de indicații se referă de regulă în special la probleme de care trebuie să se țină seama în cadrul examinării aspectului proporționalității.

50. În speță, Curtea ar trebui să adopte mai curând o atitudinea rezervată. Sarcina concretizării drepturilor fundamentale aflate în conflict revine instanțelor comunitare, în special dacă atenția este concentrată asupra activităților *transfrontaliere*. Dacă există argumente pentru existența unei discriminări a cetățenilor Uniunii care desfășoară activități transfrontaliere, se recomandă o examinare foarte amănunțită. Această concluzie este susținută de hotărârile cu privire la activitățile sindicale în contextul prestării de servicii transfrontaliere [28] sau al relocării activității întreprinderilor [29] și al atacurilor agricultorilor protestatari asupra transporturilor de fructe [30].

51. Nici cauza Schmidberger [31] nu constituie un contraexemplu. Respectiva cauză avea ca obiect împiedicarea liberei circulații a mărfurilor între Germania și Italia ca urmare a unei demonstrații autorizate pe autostrada austriacă Brenner. Este adevărat că, în respectiva cauză, Curtea a recunoscut marja extinsă de apreciere a autorităților naționale în a asigura compatibilitatea dintre libera circulație a mărfurilor și libertatea de exprimare și, respectiv, libertatea de întrunire [32], dar a examinat relativ în detaliu rezultatul acestei realizări a compatibilității [33] înainte de a respinge existența unei încălcări a dreptului comunitar.

52. Pe de altă parte, la aplicarea Directivei privind protecția datelor, protecția activităților transfrontaliere reprezintă mai degrabă o derogare. Această directivă se întemeiază pe

26 — Hotărârea din 14 octombrie 2004, Omega (C-36/02, Rec., p. I-9609, punctul 37 și următoarele), și Hotărârea din 14 februarie 2008, Dynamic Medien (C-244/06, Rep., p. I-105, punctul 44), a se vedea și Hotărârea din 6 noiembrie 2003, Gambelli și alții (C-243/01, Rec., p. I-13031, punctul 63).

27 — Hotărârea din 11 decembrie 2007, International Transport Workers' Federation și Finnish Seamen's Union (C-438/05, Rep., p. I-10779, punctul 85).

28 — Hotărârea din 18 decembrie 2007, Laval un Partneri (C-341/05, Rep., p. I-11767).

29 — Citată anterior (punctul 27).

30 — Hotărârea din 9 decembrie 1997, Comisia/Franța (C-265/95, Rec., p. I-6959).

31 — Citată anterior (punctul 42).

32 — *Ibidem*, punctele 82 și 93.

33 — *Ibidem*, punctul 83 și următoarele.

articolul 95 CE și urmărește astfel realizarea pieței interne. Totuși, aceasta nu are ca obiect doar prelucrarea transfrontalieră a datelor, ci și operațiuni exclusiv interne. Spre deosebire de opinia exprimată de avocatul general Tizzano [34], Curtea nu a pus cu toate acestea în discuție domeniul de aplicare extins al Directivei privind protecția datelor, deoarece, în cazul limitării la situațiile cu incidență transfrontalieră, limitele domeniului de aplicare al directivei menționate ar fi incerte și aleatorii [35].

53. Ca urmare a domeniului de aplicare extins al directivei, care aproape depășește obiectivul realizării pieței interne, trebuie să se constate totuși necesitatea acordării de către Curte, la momentul realizării compatibilității dintre drepturile fundamentale aflate în conflict în cadrul directivei, a unei marje extinse de apreciere în beneficiul statelor membre și al instanțelor acestora care să permită valorificarea propriilor tradiții și valori sociale.

54. Acesta este contextul în care trebuie să se interpreteze articolul 9 din Directiva privind protecția datelor.

34 — Concluziile prezentate la 19 septembrie 2002 în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Lindqvist, citată anterior (punctul 35 și următoarele), și Concluziile prezentate la 14 noiembrie 2002 în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Österreichischer Rundfunk și alții, citată anterior (punctul 43 și următoarele).

35 — Hotărârea Österreichischer Rundfunk și alții, citată anterior (punctul 42).

Cu privire la domeniul de aplicare al articolului 9 din Directiva privind protecția datelor

55. În sensul articolului 9 din Directiva privind protecția datelor, statele membre prevăd exonerări pentru prelucrarea datelor cu caracter personal efectuată numai în scopuri jurnalistice, artistice sau literare, în măsura în care se dovedesc necesare pentru a pune dreptul la viață privată în acord cu normele care reglementează libertatea de exprimare.

56. Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy, precum și Finlanda doresc să extindă domeniul de aplicare al articolului 9 din Directiva privind protecția datelor la întreaga arie de protecție a libertății de exprimare. În această interpretare, articolul 9 din Directiva privind protecția datelor ar include, conform obiectivului urmărit, toate conflictele imaginabile dintre libertatea de exprimare și protecția datelor. În același timp, statele membre ar beneficia de un nivel maxim de libertate pentru a asigura compatibilitatea dintre protecția datelor și libertatea de exprimare.

57. Totuși, această interpretare nu este justificată de formularea articolului 9 din Directiva privind protecția datelor. Dispoziția nu impune doar punerea în acord a libertății de exprimare cu protecția datelor, ci prezintă și anumite scopuri pentru atingerea cărora statele membre pot deroga de la aproape toate cerințele prevăzute în Directiva privind protecția datelor. Noțiunile de scopuri jurna-

listice, artistice sau literare, utilizate în acest sens, ar fi lipsite de funcționalitate proprie în asociere cu noțiunea de libertate de exprimare în situația în care, împreună, ar fi asimilate libertății de exprimare.

58. Punctul de plecare pentru interpretarea articolului 9 din Directiva privind protecția datelor ar trebui să fie mai degrabă cerința ca excepțiile de la un principiu general să fie de strictă interpretare [36], pentru a nu lipsi peste măsură de conținut principiul vizat. În speță, în cazul unei interpretări extensive, ar exista riscul unei încălcări a dreptului fundamental la viață privată.

59. Articolul 9 din Directiva privind protecția datelor lasă să se întrevadă necesitatea unei interpretări stricte prin faptul că această prevedere are ca obiect numai prelucrarea datelor cu caracter personal care urmăresc *exclusiv* scopurile menționate de această dispoziție. De asemenea, exonerările și derogările pot fi adoptate *numai în măsura în care* se dovedesc necesare pentru a asigura compatibilitatea dintre drepturile fundamentale vizate.

60. Astfel cum arată în special Comisia, domeniul de aplicare larg al derogării permise potrivit articolului 9 din Directiva privind protecția datelor reprezintă de asemenea un argument pentru interpretarea strictă a condițiilor de aplicare a acesteia. În timp ce alte excepții din Directiva privind protecția datelor reglementează numai derogări de la anumite dispoziții, articolul 9 permite o suspendare aproape a tuturor cerințelor directivei.

61. Nu se poate opune unei interpretări a noțiunii de scopuri jurnalistice, în funcție de sensul termenilor utilizați, argumentul că aceasta ar avea drept rezultat o încălcare a libertății de exprimare ca urmare a cerințelor prea stricte privind protecția datelor. Statele membre nu trebuie să asigure compatibilitatea dintre libertatea de exprimare și viața privată doar în cadrul exclusiv prevăzut la articolul 9 din Directiva privind protecția datelor. Acestea pot invoca și alte dispoziții, deoarece directiva lasă statelor membre o marjă de apreciere necesară pentru a defini măsurile de transpunere, care să poată fi adaptate diverselor situații imaginabile [37].

36 — Hotărârea din 8 iunie 2006, WWF Italia și alții (C-60/05, Rec., p. I-5083, punctul 34), și Hotărârea din 14 iunie 2007, Comisia/Finlanda (C-342/05, Rep., p. I-4713, punctul 25), cu privire la derogările de la protecția speciilor, Hotărârea din 7 martie 2002, Comisia/Finlanda (C-169/00, Rec., p. I-2433, punctul 33 și jurisprudența citată), cu privire la taxa pe valoarea adăugată, Hotărârea din 27 septembrie 1988, Kalfelis (189/87, Rec., p. 5565, punctul 19), și Hotărârea din 11 octombrie 2007, Freeport (C-98/06, Rep., p. I-8319, punctul 35), cu privire la competența judiciară în materie civilă, precum și Hotărârea din 27 noiembrie 2007, C (C-435/06, Rep., p. I-10141, punctul 60), cu privire la competența judiciară în materia încredințării copiilor.

37 — Hotărârea Lindqvist, citată anterior (punctul 83 și următoarele); a se vedea și Hotărârea Promusicae, citată anterior (punctul 67), referitor la Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (JO L 201, p. 37, Ediție specială, 13/vol. 36, p. 63).

62. În sfera libertății de exprimare a persoanelor private, statele membre beneficiază de o marjă foarte extinsă, deoarece, potrivit articolului 3 alineatul (2) a doua liniuță, Directiva privind protecția datelor nu este aplicabilă doar în privința prelucrării datelor cu caracter personal efectuate de o persoană fizică în cursul unei activități exclusiv personale sau domestice [38].

63. În plus, în sensul articolului 7 litera (f) din Directiva privind protecția datelor, prelucrarea poate fi necesară pentru realizarea intereselor legitime urmărite de operator sau, potrivit articolului 13 alineatul (1) litera (g), statul membru poate adopta derogări de la anumite reglementări pentru protecția drepturilor și libertăților altora [39]. În aceste cazuri, sunt aplicabile în special cerințele cu privire la legitimitatea unei prelucrări de date potrivit articolului 7 și la prelucrarea datelor sensibile potrivit articolului 8, iar autoritățile de supraveghere care au ca sarcină protecția datelor pot supraveghea prelucrarea acestora.

64. Pentru a rezuma, se reține astfel că domeniul de aplicare al articolului 9 din Directiva privind protecția datelor trebuie determinat pe baza noțiunilor de scopuri jurnalistice, literare sau artistice, care prezintă o semnificație proprie și care nu este identică cu aria de protecție a libertății de exprimare.

Cu privire la noțiunea de scopuri jurnalistice

65. Noțiunea de scopuri jurnalistice privește activitatea mass-media, în special presa și mijloacele de comunicare audiovizuale. Geneza Directivei privind protecția datelor demonstrează că scopurile jurnalistice nu se limitează la activitatea mijloacelor de comunicare instituționalizate. După ce Comisia a propus inițial o derogare pentru organele de presă și pentru mijloacele de comunicare audiovizuale [40], noțiunea de scopuri jurnalistice a rezultat pe baza mai multor proiecte ulterioare ce au detașat domeniul de aplicare al derogării de întreprinderile din sectorul mass-media și l-au extins la oricare persoană ce exercită o activitate jurnalistică [41].

38 — Cu privire la interpretarea acestei dispoziții, a se vedea Hotărârea Lindqvist, citată anterior (punctul 46 și următoarele).

39 — Nici Convenția Consiliului Europei pentru protecția persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal semnată la 28 ianuarie 1981 la Strasbourg, SEV nr. 108, nu reglementează un privilegiu special pentru mass-media, ci adoptarea de norme derogatorii pentru protejarea drepturilor altor persoane. A se vedea explicațiile cu privire la articolul 9 litera (b) din convenție, Rapport explicatif, punctul 58, http://conventions.coe.int/Treaty/FR/Reports/Html/108.htm

40 — Articolul 19 din Propunerea de directivă a Consiliului privind protecția persoanelor în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal [COM(90) 314 final, JO 1990, C 277, p. 3, 9].

41 — A se vedea în special Avizul Parlamentului European din 11 martie 1992 (JO C 94, p. 173), Propunerea modificată a Comisiei din 15 octombrie 1992 (JO C 311, p. 30) și, în final, Poziția comună a Consiliului din 20 februarie 1995 (JO C 93, p. 1).

66. Pentru interpretarea suplimentară a noțiunii de scopuri jurnalistice, pare indicat să luăm în considerare rolul mass-media într-o societate democratică, în sensul menționat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa cu privire la restrângerea libertății de exprimare. Orice restrângere a libertății de exprimare este supusă condiției potrivit căreia restrângerea respectivă să fie necesară într-o societate democratică. Dacă este vizată mass-media, trebuie să se ia în considerare că o presă liberă are un rol esențial pentru funcționarea unei societăți democratice, în special rolul de „câine de pază al democrației". Din acest motiv, presa are obligația de a oferi informații și idei cu privire la toate aspectele de interes public [42].

67. Fiind vorba despre comunicarea de informații și de idei, contrar anumitor puncte de vedere susținute, nu prezintă relevanță dacă informațiile comunicate sunt prelucrate sau comentate de redacție. Simpla punere la dispoziție a datelor brute poate contribui la dezbateri publice, fiind din acest motiv de interes public. În plus, chiar selectarea datelor comunicate reprezintă expresia unei aprecieri subiective a persoanei care prelucrează datele. Această selecție implică cel puțin aprecierea că informațiile respective prezintă interes pentru destinatar.

42 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Barthold din 25 martie 1985, 8734/79, seria A, nr. 90, § 58, Hotărârea Lingens din 8 iulie 1986, 9815/82, seria A, nr. 103, § 44, Hotărârea Jersild din 23 septembrie 1994, 15890/89, seria A, nr. 298, § 31, Hotărârea Observer și Guardian, citată anterior (§ 59), Hotărârea von Hannover, citată anterior (§ 63), precum și Hotărârea Pedersen și Baadsgaard din 17 decembrie 2004, [GC] 49017/99, *Recueil des arrêts et décisions,* 2004-XI, § 71.

68. Astfel cum a susținut în special guvernul suedez, prelucrarea datelor cu caracter personal este efectuată, în consecință, în scopuri jurnalistice, dacă urmărește comunicarea de informații și de idei cu privire la aspecte de interes public.

Referitor la informațiile și la ideile cu privire la aspecte de interes public

69. În continuare, trebuie să se clarifice ce se înțelege prin comunicarea de informații și de idei cu privire la aspecte de interes public. Această formulare descrie demersuri în exercitarea libertății de exprimare a cărei restrângere implică o justificare foarte bine întemeiată.

70. În acest context, guvernul suedez face referire la o declarație pe care ar fi formulat-o la adoptarea Directivei privind protecția datelor. Potrivit acesteia, existența de scopuri jurnalistice nu ar trebui apreciată în funcție de informațiile comunicate, și anume în funcție de conținut, ci de modalitatea de comunicare. Este adevărat că autoritățile de stat nu au atribuția să stabilească aspectele de interes public ce pot fi abordate de mass-media. Din acest motiv, aprecierea în funcție de conținut este o problemă delicată.

71. Modalitatea și contextul prezintă relevanță pentru a elimina cazurile în care se comunică informații sau idei de interes public, dar această comunicare nu este adresată opiniei publice, de exemplu, discuții politice private.

72. În prezent, o delimitare exclusiv pe baza formei de comunicare a informației nu mai este totuși suficientă pentru a identifica scopurile jurnalistice. În trecut, jurnalismul se limita la mijloace de comunicare ce puteau fi identificate (relativ) clar ca atare, și anume presa scrisă, radioul și televiziunea. Mijloacele moderne de comunicare, precum internetul sau serviciile de telecomunicații mobile, sunt utilizate în prezent în aceeași măsură pentru comunicarea de informații cu privire la aspecte de interes public, precum și în scopuri exclusiv private. Din acest motiv, modalitatea de comunicare a informației reprezintă un argument important pentru a determina dacă sunt urmărite scopuri jurnalistice, dar nu trebuie neglijat nici conținutul.

73. În orice caz, există un interes public atunci când informațiile comunicate privesc o dezbatere publică efectivă [43]. Există și subiecte care, prin natura lor, reprezintă aspecte de interes public, de exemplu, potrivit articolului 6 paragraful 1 din CEDO, procedurile judiciare publice [44], interesul public față de transparența vieții politice [45] sau informații despre idei și concepții, precum și despre conduita conducătorilor politici [46].

74. Este discutabilă comunicarea de informații cu privire la aspecte de interes public, dacă sunt prezentate detalii din viața privată, fără legătură cu o funcție publică a persoanei vizate, în special când sunt destinate exclusiv satisfacerii curiozității unui anumit public cu privire la viața privată a unei persoane și când, în pofida eventualei notorietăți a persoanei respective, acestea nu pot fi considerate o contribuție la o dezbatere de interes general pentru societate [47]. O importanță deosebită pentru această limită a interesului public o prezintă existența unei așteptări legitime a persoanei vizate de respectarea vieții sale private [48].

75. Cauza Fressoz și Roire este exemplificativă pentru considerațiile relevante [49]. Aceasta

43 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea News Verlags GmbH & Co.KG din 11 ianuarie 2000, 31457/96, *Recueil des arrêts et décisions,* 2000-I, § 54, Hotărârea Tammer din 6 februarie 2001, 41205/98, *Recueil des arrêts et décisions,* 2001-I, § 68, Hotărârea Editions Plon din 18 mai 2004, 58148/00, *Recueil des arrêts et décisions,* 2004-IV, § 44, Hotărârea Stoll din 10 decembrie 2007, 69698/01, § 118 și următoarele, precum și Hotărârea Nikowitz și Verlagsgruppe News GmbH din 22 februarie 2007, 5266/03, § 25.

44 — Hotărârea News Verlags GmbH & Co.KG, citată anterior (§ 56).

45 — Hotărârea Editions Plon, citată anterior (§ 44).

46 — Hotărârile citate anterior Stoll (§ 122) și Lingens (§ 42). Cu privire la personalitățile vieții economice, a se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Tønsbergs Blad AS și Haukom din 1 martie 2007, 510/04, nepublicată încă în Recueil, § 87.

47 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârile citate anterior von Hannover (§ 65) și News Verlags GmbH & Co.KG (§ 54).

48 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea von Hannover, citată anterior (§ 51). A se vedea în general, cu privire la așteptarea legitimă în materie de prelucrare a datelor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Halford din 25 iunie 1997, 20605/92, *Recueil des arrêts et décisions,* 1997-III, § 45, Hotărârea P. G. și J. H. din 25 septembrie 2001, 44787/98, *Recueil des arrêts et décisions,* 2001-IX, § 57, și Hotărârea Copland din 3 aprilie 2007, 62617/00, nepublicată încă în Recueil, § 42.

49 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 21 ianuarie 1999, 29183/95, *Recueil des arrêts et décisions,* 1999-I.

avea ca obiect sancționarea a doi jurnaliști care publicaseră documente confidențiale dintr-un dosar fiscal pentru a demonstra astfel informațiile cu privire la venitul unui director al unei întreprinderi. În principiu, această publicare era sancționabilă conform dreptului intern.

76. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat în acest sens că informațiile se refereau la o dezbatere publică asupra nivelului remunerațiilor, declanșată în urma unei dispute pe teme salariale în întreprinderea respectivă [50]. De asemenea, informațiile cu privire la baza de impozitare și la impozitele achitate nu ar avea caracter strict confidențial în sensul dreptului intern [51]. Dimpotrivă, informațiile cu privire la veniturile directorilor cunoscuți opiniei publice ar fi fost publicate periodic [52] și, în temeiul jurisprudenței instanțelor naționale, acestea nu s-ar fi încadrat în sfera vieții private [53].

77. Astfel, informațiile și ideile privesc un aspect de interes public dacă sunt legate de o dezbatere publică efectivă sau dacă vizează aspecte care, în sensul dreptului național și al valorilor sociale, au prin natura lor caracter public, dar nu și dacă se comunică detalii din viața privată fără nicio legătură cu o funcție publică a persoanei vizate, în special dacă în acest sens există o așteptare legitimă de respectare a vieții private.

78. Se impune însă să adăugăm că autoritățile de stat, inclusiv instanțele, nu pot examina cu strictețe dacă există scopuri jurnalistice. Este aproape imposibil să se stabilească în prealabil care sunt informațiile ce vizează aspecte de interes public și revine mass-media, cel puțin parțial, sarcina de a crea interesul public prin publicarea de informații. Dacă acest demers eșuează, mass-media nu i se poate imputa aceasta *a posteriori*. Dar nici *ex ante* autorităților statale nu le revine, în principiu, sarcina de a pronostica lipsa unui interes public în viitor. O asemenea prognoză ar reprezenta un prim pas pe drumul către cenzură. Astfel, lipsa relevanței pentru interesul public a informațiilor și a ideilor comunicate poate fi constatată numai după ce situația este evidentă.

Cu privire la scopul exclusiv

79. Chiar dacă o prelucrare este efectuată în scopuri jurnalistice, nu este obligatorie aplicarea articolului 9 din Directiva privind

50 — *Ibidem* (§ 50).
51 — *Ibidem* (§ 53).
52 — *Ibidem* (§ 53).
53 — *Ibidem* (§ 50).

protecția datelor. Mai degrabă, prelucrarea în cauză a datelor cu caracter personal trebuie să urmărească *numai* scopuri jurnalistice.

80. Prin utilizarea termenului „numai”, articolul 9 din Directiva privind protecția datelor amintește de scopul prelucrării datelor, prevăzut cu caracter general la articolul 6 litera (b) din Directiva privind protecția datelor. Acesta prevede că prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal nu trebuie efectuată în principiu într-un mod incompatibil cu scopul colectării lor. În consecință, și derogarea prevăzută la articolul 9 poate fi aplicată exclusiv operațiunilor de prelucrare efectuate numai în scopuri jurnalistice. Dacă sunt urmărite în același timp și alte scopuri care nu prezintă caracter jurnalistic, privilegiul mass-media nu este aplicabil.

81. La determinarea scopului, este lipsit de relevanță dacă prelucrarea are ca obiect direct comunicarea unor astfel de informații, de exemplu, în situația publicării unor asemenea date. Astfel cum susțin, de exemplu, Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy, și la pregătirea unei publicări se urmăresc scopuri jurnalistice [54].

82. Nu este exclusă posibilitatea unei prelucrări numai în scopuri jurnalistice nici prin faptul că, în plus față de comunicarea de informații și de idei cu privire la aspecte de interes public, se urmăresc și interese comerciale [55]. De regulă, scopurile jurnalistice implică și obiectivul de a acoperi cel puțin costurile activității jurnalistice, dar și obținerea de profit, dacă este posibil. Succesul comercial reprezintă premisa jurnalismului profesionist, cel puțin în măsura în care este realizat independent, fără susținerea și influența altora, de exemplu, a statului. Astfel, obținerea de profit prin comunicarea de informații și de idei cu privire la aspecte de interes public este o componentă admisă a scopurilor jurnalistice.

83. Este necesar să se delimiteze activitățile comerciale care nu au ca obiect comunicarea de informații și de idei cu privire la aspecte de interes public, chiar dacă profiturile obținute ar urma să finanțeze activități de jurnalism. Acestea nu diferă de activități similare al căror profit nu este destinat scopurilor jurnalistice. Aplicarea acestui privilegiu al mass-media în situația dată ar putea încălca principiul egalității de tratament și, în special, ar putea provoca o denaturare a concurenței [56].

54 — Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a extins expres protecția conferită de libertatea presei și asupra protecției surselor jurnalistice, în Hotărârea Goodwin din 27 martie 1996, 28957/95, *Recueil des arrêts et décisions*, 1996-II, § 39, și în Hotărârea Tillack din 27 noiembrie 2007, 20477/05, § 53.

55 — Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Autronic AG, citată anterior (§ 47) arată că diferite hotărâri cu privire la libertatea presei s-au referit la întreprinderi care, prin activitatea în domeniul presei, urmăreau obținerea de profituri.

56 — A se vedea Ordonanța din 23 septembrie 2004, Springer (C-435/02 și C-103/03, Rec., p. I-8663, punctul 47).

84. În consecință, doar în cazuri excepționale, publicarea de anunțuri în mass-media ar trebui să urmărească numai comunicarea de informații și de idei cu privire la aspecte de interes public [57], și anume doar scopuri jurnalistice, chiar dacă veniturile obținute reprezintă o premisă pentru activitatea mass-media.

85. În cazul concret este dificilă clasificarea activităților ca având scopuri jurnalistice și este necesară o evaluare a fiecărui obiectiv. În acest sens, nu poate fi considerat decisiv obiectivul menționat de operatorii care efectuează o prelucrare a datelor, având în vedere că aceste obiective subiective nu pot fi verificate. Dimpotrivă, scopul prelucrării datelor trebuie să rezulte din împrejurări obiective [58].

57 — O asemenea situație s-a aflat la originea Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, Verein gegen Tierfabriken din 28 iunie 2001, 24699/94, *Recueil des arrêts et décisions*, 2001-VI, cu privire la un spot publicitar împotriva activității de producție a cărnii, nu însă și la originea Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, Casado Coca, citată anterior, cu privire la interdicția publicității de către avocați. A se vedea și Hotărârea Curții din 12 decembrie 2006, Germania/Parlamentul și Consiliul (C-380/03, Rec., p. I-11573, punctul 156).

58 — Cu privire la alegerea temeiului juridic pentru o măsură comunitară, a se vedea Hotărârea din 26 martie 1987, Comisia/Consiliul (45/86, Rec., p. 1493, punctul 11), Hotărârea din 11 iunie 1991, Comisia/Consiliul (C-300/89, Rec., p. I-2867, punctul 10), și Hotărârea din 23 octombrie 2007, Comisia/Consiliul (C-440/05, Rep., p. I-9097, punctul 61); pentru identificarea obiectivelor de eludare a legii, a se vedea Hotărârea din 21 februarie 2006, Halifax și alții (C-255/02, Rec., p. I-1609, punctul 75), și Hotărârea din 8 noiembrie 2007, ING. AUER (C-251/06, Rep., p. I-9689, punctul 46), iar cu privire la identificarea unei livrări intracomunitare din perspectiva normelor cu privire la taxa pe valoarea adăugată, a se vedea Hotărârea din 27 septembrie 2007, Teleos și alții (C-409/04, Rep., p. I-7797), punctul 39 și următoarele).

Aplicarea în prezenta cauză

86. În situația concretă, atât caracterul public al anumitor informații, cât și așteptarea legitimă de respectare a vieții private sunt influențate semnificativ de situația juridică în cauză, în special de cea națională, de valorile sociale și de existența concretă a dezbaterilor publice. În principiu, nu revine Curții sarcina de a examina aceste elemente, ci autorităților competente ale statelor membre. În cazul în care Curtea este sesizată cu astfel de întrebări de instanțele naționale, aceasta va trebui să ofere numai indicații cu privire la împrejurările care trebuie avute în vedere.

87. În speță, prezintă interes în special natura datelor prelucrate, diferitele forme de difuzare a informațiilor și posibilitatea de a solicita ștergerea propriilor date.

88. Toate operațiunile de prelucrare se referă la date fiscale cu caracter personal. Într-adevăr, nu există reglementări de drept comunitar cu privire la tratamentul confidențial aplicat acestor date, dar anumite state membre le consideră confidențiale. În consecință, persoanele vizate din statele respective au în principiu o așteptare legitimă ca această confidențialitate să fie respectată. De

asemenea, și în opinia Curții, informațiile cu privire la venituri ar trebui comunicate în principiu numai dacă acest demers este necesar pentru realizarea unui obiectiv de rang superior [59].

89. Cu toate acestea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu deduce însă tratamentul confidențial al datelor fiscale în mod obligatoriu din articolul 8 din CEDO [60]. Din acest motiv, ar putea fi avut în vedere un amestec autorizat – ceea ce înseamnă justificat – în exercitarea dreptului fundamental comunitar la viață privată, în cazul în care, conform prevederilor legale din Finlanda, aceste date sunt accesibile publicului la autoritățile fiscale. În temeiul acestei situații juridice, se poate presupune de asemenea că, în cazul cetățenilor finlandezi, nu există o așteptare legitimă cu privire la un tratament confidențial al datelor fiscale ale acestora.

90. Difuzarea informațiilor se realizează pe două căi: pe de o parte, acestea sunt publicate sub forma unui ziar, ca listă integrală, iar pe de altă parte, datele contribuabililor individuali sunt oferite sub forma unui serviciu de SMS.

91. Publicarea listei urmărește, prin forma sa, comunicarea de informații de interes public. Întreaga opinie publică are la dispoziție o arhivă extinsă de date. *Prima facie*, această formă de publicare nu ține cont de interesele individuale.

92. Este mai dificil de apreciat dacă această formă de comunicare corespunde și din punctul de vedere al conținutului unui interes public. Pe de o parte, opinia publică ar putea fi interesată să obțină o imagine de ansamblu asupra impozitării, precum și asupra veniturilor și a patrimoniului concetățenilor. Cu privire la anumite persoane publice ar putea, de asemenea, exista un interes public concret de a obține aceste informații.

93. Pe de altă parte, există de asemenea un motiv să se presupună că interesul cu privire la aceste informații este preponderent de natură privată. În discuție poate fi, de exemplu, curiozitatea personală cu privire la vecini și la cunoscuți. Însă nu pot fi excluse nici interesele comerciale. Astfel, cunoașterea veniturilor și a situației patrimoniale individuale poate fi utilizată pe plan economic, de exemplu, pentru publicitatea specifică sau pentru a aprecia capacitatea financiară și bonitatea clienților.

94. Ultimele argumente sunt mult mai puternice în cazul serviciului de SMS, deoarece, prin forma sa, acesta este utilizat pentru obținerea de informații numai dacă există un

59 — Hotărârea Österreichischer Rundfunk și alții, citată anterior (punctul 89 și următoarele).

60 — A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Fressoz și Roire, citată anterior (în special § 53), în care este examinată numai situația juridică națională. A se vedea și Decizia Comisiei Europene a Drepturilor Omului din 27 noiembrie 1996, Gedin (plângerea nr. 29189/95), cu privire la nominalizarea într-o listă de debitori fiscali.

interes concret pentru datele unei anumite persoane. Pare improbabil ca acest interes să fie de regulă de natură publică. Mai curând, această consultare ar putea fi asociată cu aspecte de interes public numai în situații excepționale.

95. Or, în cazul difuzării informațiilor prin mijloace de telecomunicație, nu poate fi exclus în general interesul public. Difuzarea informațiilor prin serviciile de telecomunicații completează din ce în ce mai mult formele tradiționale de comunicare prin presă și prin mass-media. Din acest motiv, se impune o examinare foarte atentă pentru a determina dacă, prin această formă, se difuzează informații și idei cu privire la probleme de interes privat sau public.

96. În sfârșit, guvernul portughez a susținut că, în condițiile în care Satakunnan Markkinapörssi Oy solicită o taxă pentru ștergerea contribuabililor din sistemul de informare, nu este vorba despre scopuri jurnalistice. Acest argument ar trebui să fie acceptat dacă Satakunnan Markkinapörssi Oy ar urmări să obțină profit prin aceste taxe, deoarece acest profit nu ar fi obținut prin difuzarea de informații și de idei de interes public. Pe de altă parte, dacă taxa este destinată doar acoperirii cheltuielilor, nu este exclusă încă posibilitatea existenței de scopuri jurnalistice, independent de problema caracterului legal al unor astfel de taxe.

97. Cu toate acestea, posibilitatea de a solicita ștergerea informațiilor referitoare la o anumită persoană ridică problema existenței efective a unui interes public pentru un repertoriu detaliat cu date fiscale. Astfel, ștergerea fără motiv a datelor ar fi, în principiu, contrară unui eventual interes public. În cazul în care cititorul se așteaptă la un repertoriu detaliat, ștergerea ar fi aproape asimilată unei induceri în eroare, deoarece s-ar crea impresia că persoana respectivă nu plătește impozite sau că valoarea acestora este redusă.

98. Decizia asupra modului în care vor fi apreciate în mod definitiv aceste împrejurări obiective, în contextul social din Finlanda, va reveni instanțelor naționale, eventual după o clarificare suplimentară a situației de fapt.

Referitor la asigurarea compatibilității dintre libertatea de exprimare și dreptul la viață privată

99. Chiar dacă domeniul de aplicare al articolului 9 din Directiva privind protecția datelor este deschis, nu se poate concluziona totuși că prelucrarea respectivă a datelor cu caracter personal trebuie scutită de obligația

de respectare a protecției datelor. Mai curând, sunt admise derogări numai în măsura în care se dovedesc necesare pentru asigurarea compatibilității dintre dreptul la viață privată și normele care reglementează libertatea de exprimare.

100. În consecință, ar putea fi reținute îndoielile Estoniei și ale Comisiei cu privire la aspectul dacă transpunerea în dreptul finlandez a articolului 9 din Directiva privind protecția datelor îndeplinește cerințele dreptului comunitar. În pofida flexibilității dispoziției din Directiva privind protecția datelor [61], la o apreciere sumară, excluderea aproape completă a protecției datelor în cazul prelucrării datelor în scop jurnalistic pare destul de unilaterală. Din perspectiva dreptului comunitar, se impune probabil supunerea activităților publicistice unor obligații mai stricte de protecție a datelor decât cele prevăzute la articolul 2 alineatul 5 din Legea finlandeză privind datele cu caracter personal.

101. Totuși, aceste considerații nu prezintă relevanță pentru a răspunde la a doua întrebare preliminară. În acțiunea principală, se solicită obligarea Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy de a nu efectua anumite prelucrări de date. Această obligație nu poate fi întemeiată direct pe Directiva privind protecția datelor. O directivă nu poate, prin ea însăși, să creeze drepturi și obligații în sarcina unui particular și, prin urmare, nu poate fi invocată ca atare împotriva sa [62].

102. Pe de altă parte, Comisia propune – cu referire la articolul 2 alineatul 4 din Legea finlandeză privind datele cu caracter personal – să nu aplice restricțiile naționale cu privire la protecția datelor ca urmare a încălcării dreptului la viață privată. În acest sens, se întemeiază pe Hotărârea Mangold, în care Curtea a apreciat că interdicția de discriminare pe criterii de vârstă, consacrată de Directiva 2000/78 [63], reprezintă un principiu general al dreptului comunitar, și a decis că instanțele naționale nu ar trebui să aplice nicio eventuală dispoziție contrară [64].

103. Am respins deja o astfel de abordare într-o altă cauză [65]. În cazul în care nu s-ar recurge la o directivă care nu poate fi invocată ca atare împotriva unui particular, ci la un principiu general al cărui conținut este mult mai puțin clar și precis, ar exista pericolul de a se aduce atingere obiectivului de armonizare urmărit prin directivă, s-ar periclita securitatea juridică urmărită prin acesta și s-ar submina și interdicția de aplicare directă a

61 — Hotărârile citate anterior Lindqvist (punctul 83) și Promusicae (punctul 67).

62 — Hotărârea din 26 februarie 1986, Marshall (152/84, Rec., p. 723, punctul 48), Hotărârea din 5 octombrie 2004, Pfeiffer și alții (C-397/01-C-403/01, Rec., p. I-8835, punctul 108), și Hotărârea din 7 iunie 2007, Carp (C-80/06, Rep., p. I-4473, punctul 20).

63 — Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO L 303, p. 16, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 7).

64 — Hotărârea din 22 noiembrie 2005, Mangold (C-144/04, Rec., p. I-9981, punctul 75 și următoarele).

65 — Concluziile prezentate la 8 februarie 2007 în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Kofoed (Hotărârea din 5 iulie 2007, C-321/05, Rep., p. I-5795), punctul 67).

dispozițiilor netranspuse ale unei directive în detrimentul particularilor. De asemenea, avocații generali Mazák și Ruiz-Jarabo Colomer exprimă temerea că aplicarea directă a principiilor generale de drept *în plus* față de directive ar submina efectivitatea acestora din urmă, ar afecta atribuirea puterilor și ar conduce la insecuritate juridică [66].

104. Acestea sunt exact consecințele care s-ar produce în speță: obligațiile particularilor cu privire la protecția datelor rezultă în temeiul reglementărilor naționale de transpunere a Directivei cu privire la protecția datelor. Argumentul Comisiei urmărește, pe de altă parte, crearea de obligații care contravin reglementărilor naționale. Acest argument nu este compatibil cu securitatea juridică. Ar fi de asemenea subminată și dispoziția din Directiva privind protecția datelor prin care statelor membre li se conferă posibilitatea de a asigura compatibilitatea dintre protecția datelor și libertatea de exprimare.

105. Astfel, nu prezintă relevanță, în speță, dacă Finlanda a transpus corect articolul 9 din Directiva privind protecția datelor. Instanța de trimitere trebuie să verifice mai curând dacă cererile formulate împotriva Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy se întemeiază pe dreptul național. În acest sens, instanța națională este obligată să interpreteze dreptul național, în cea mai mare măsură posibilă, în lumina textului și a finalității Directivei cu privire la protecția datelor [67], în conformitate cu drepturile fundamentale comunitare [68], pentru a obține rezultatul urmărit de aceasta. Obligația de interpretare conformă este limitată în același timp de principiul securității juridice. Acesta nu poate fi utilizat ca temei pentru o interpretare *contra legem* a dispozițiilor de drept național [69].

Cu privire la răspunsul la a doua întrebare

106. În consecință, pentru a rezuma, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că prelucrarea datelor cu caracter personal se realizează în scopuri jurnalistice, în sensul articolului 9 din Directiva privind protecția datelor, în cazul în care urmărește comunicarea de informații și de idei cu privire la aspecte de interes public. Instanța de trimitere

66 — Concluziile avocatului general Mazák prezentate la 15 februarie 2007 în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Palacios de la Villa (Hotărârea din 16 octombrie 2007, C-411/05, Rep., p. I-8531), punctul 133 și următoarele, și Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate la 24 ianuarie 2008 în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Michaeler și alții (Hotărârea din 24 aprilie 2008, C-55/07 și C-56/07, Rep., p. I-3135), punctul 21 și următoarele.

67 — Hotărârea din 10 aprilie 1984, Von Colson și Kamann/Land Nordrhein-Westfalen (14/83, Rec., p. 1891, punctul 26), Hotărârea Pfeiffer și alții, citată anterior (punctul 113), și Hotărârea din 19 aprilie 2007, Farrell (C-356/05, Rep., p. I-3067, punctul 42).

68 — Hotărârea Lindqvist, citată anterior (punctul 87), Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul/Consiliul (C-540/03, Rec., p. I-5769, punctul 105), și Hotărârea Promusicae, citată anterior (punctul 68).

69 — Hotărârea din 16 iunie 2005, Pupino (C-105/03, Rec., p. I-5285, punctele 44 și 47), și Hotărârea din 4 iulie 2006, Adeneler și alții (C-212/04, Rec., p. I-6057, punctul 110).

trebuie să examineze, pe baza tuturor împrejurărilor obiective disponibile, dacă și în ce măsură prelucrarea de date fiscale urmărește în speță scopuri jurnalistice.

C — *Cu privire la a treia întrebare – Articolul 17 din Directiva privind protecția datelor*

107. Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 17 din Directiva privind protecția datelor coroborat cu principiile și cu scopurile directivei trebuie interpretat în sensul că se opune publicării de date colectate în scopuri jurnalistice și cesionării acestora în scopuri comerciale.

108. Articolul 17 alineatul (1) din Directiva privind protecția datelor reglementează securitatea prelucrărilor. Potrivit acestuia, statele membre prevăd aplicarea obligatorie de către operator a unor măsuri tehnice și organizatorice de protecție adecvate pentru protejarea datelor cu caracter personal împotriva distrugerii accidentale sau ilegale, a pierderii accidentale, a modificării, a dezvăluirii sau a accesului neautorizat, în special atunci când prelucrarea presupune transmiterea datelor într-o rețea, precum și împotriva oricărei alte forme de prelucrare ilegală. Având în vedere cele mai noi tehnici din sector și costurile punerii lor în aplicare, aceste măsuri trebuie să asigure un nivel de securitate adecvat în ceea ce privește riscurile prezentate de prelucrare și caracterul datelor de protejat.

109. Articolul 17 alineatul (1) din Directiva privind protecția datelor a fost transpus prin articolul 32 alineatul 1 din Legea finlandeză privind datele cu caracter personal. Aceasta este una dintre puținele dispoziții cu privire la protecția datelor care se aplică și pentru prelucrarea datelor cu caracter personal în scopuri jurnalistice. În speță, un interes deosebit îl prezintă împiedicarea unei prelucrări neautorizate, respectiv ilegale a datelor. Dacă aceste noțiuni ar trebui să fie interpretate în sensul că operatorul trebuie să garanteze respectarea tuturor cerințelor impuse de Directiva privind protecția datelor, aceste cerințe ar fi aplicabile și în privința prelucrării datelor cu caracter personal în scopuri jurnalistice, în pofida privilegiului mass-media prevăzut la articolul 9 din Directiva privind protecția datelor.

110. Această interpretare a articolului 17 alineatul (1) din Directiva privind protecția datelor ar fi însă contrară sistemului de reglementare al directivei. În mod normal, aceasta ar conduce la dublarea nenecesară a cerințelor și nu ar ține cont în speță de voința expresă a legiuitorului finlandez de a transpune articolul 9 al Directivei privind protecția datelor cu exceptarea de la aceste cerințe a prelucrării în scopuri jurnalistice.

111. În mod întemeiat, articolul 17 alineatul (1) din Directiva privind protecția datelor va fi interpretat conform titlului său „Securitatea prelucrărilor“ și conform moti-

vării din propunerea Comisiei [70], în sensul că urmărește protecția împotriva intervențiilor externe, în special a accesului neautorizat al terților. Acest argument este susținut în special de menționarea celor mai noi tehnici de la articolul 17 alineatul (1) a doua teză. Această trimitere este necesară numai în privința măsurilor de securitate tehnică. Aspectul privind legalitatea măsurilor de prelucrare nu are nicio legătură cu cele mai noi tehnici din sector.

112. Din acest motiv, legalitatea prelucrării datelor nu este reglementată la articolul 17 alineatul (1) din Directiva privind protecția datelor. Aceasta rezultă din alte reglementări aplicabile ale Directivei privind protecția datelor.

113. Este probabil ca interesul instanței de trimitere să rezulte și din faptul că articolul 17 alineatele (2)-(4) din Directiva privind protecția datelor vizează securitatea datelor la prelucrarea acestora prin persoane împuternicite. În cazul prelucrării prin persoane împuternicite, datele sunt comunicate de operator către un terț. În speță, datele sunt transmise de Satakunnan Markkinapörssi Oy către Satamedia Oy. Pentru această comunicare nu rezultă cerințe relevante în sensul articolului 17. Dispozițiile cu privire la prelucrările prin persoane împuternicite trebuie doar să asigure respectarea cerințelor prevăzute la articolul 17 alineatul (1) cu privire la securitatea prelucrării și în condițiile prelucrării prin persoane împuternicite.

114. În conformitate cu propunerea majorității părților, trebuie să se răspundă la a treia întrebare în sensul că articolul 17 din Directiva privind protecția datelor nu reglementează aspectul dacă datele colectate în scopuri jurnalistice pot fi publicate și cesionate pentru o prelucrare în scopuri comerciale.

D — *Cu privire la a patra întrebare – Prelucrarea informațiilor publicate*

115. Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă Directiva privind protecția datelor trebuie interpretată în sensul că sistemele de evidență nominale care nu conțin decât informații deja publicate ca atare în mass-media sunt excluse în totalitate din domeniul de aplicare al acesteia.

116. Această întrebare își are originea în articolul 2 alineatul 4 din Legea finlandeză privind datele cu caracter personal. Aceasta prevede că respectiva lege nu se aplică

70 — A se vedea Propunerea de directivă a Consiliului privind protecția persoanelor în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal [COM(1990) 314 final, p. 40], și Propunerea modificată de directivă a Consiliului privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date [COM(1992) 422, p. 28 și următoarele].

sistemelor de evidență nominale care nu conțin decât informații publicate ca atare în mass-media.

117. Astfel cum au evidențiat în mod întemeiat Estonia, Portugalia și Comisia, Directiva privind protecția datelor nu prevede nicio derogare comparabilă. Mai curând, considerentele (12) și (26) subliniază în mod expres că principiile protecției trebuie să se aplice *oricărei* informațiile privind o persoană identificată sau identificabilă.

118. O derogare generală pentru informațiile publicate ar lipsi de sens în special scopul prelucrării datelor prevăzut la articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Directiva privind protecția datelor. După publicare, datele ar putea fi utilizate în orice scop, independent de scopurile inițiale pentru care au fost colectate.

119. Finlanda consideră însă că prelucrarea datelor cu caracter personal publicate este justificată de libertatea de exprimare. Contrar argumentelor susținute de Finlanda, această opinie nu poate fi totuși justificată de faptul că, în speță, dezvăluirea sub forma unui serviciu de SMS intră de asemenea în domeniul de aplicare al libertății de exprimare. Această considerație prezintă interes pentru examinarea tezei susținute în special de Suedia, potrivit căreia acest serviciu respectă condițiile prevăzute la articolul 9 din Directiva privind protecția datelor, respectiv de normele corespunzătoare de transpunere finlandeze și că astfel intră în domeniul de aplicare al privilegiului mass-media.

120. Cu toate acestea, potrivit dreptului finlandez, prelucrarea datelor cu caracter personal publicate nu este supusă absolut deloc condițiilor prevăzute la articolul 9 din Directiva privind protecția datelor. Astfel, se pune problema dacă libertatea de exprimare vizează și prelucrarea fără restricții a acestor date.

121. Potrivit articolului 10 paragraful 1 din CEDO, libertatea de exprimare reprezintă libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice. În măsura în care, în acest scop, este necesară prelucrarea datelor cu caracter personal publicate, aceasta intră în domeniul de aplicare al libertății de exprimare. Totuși, această libertate poate și trebuie să fie restrânsă, în măsura în care dreptul la viață privată se opune unei prelucrări a datelor. În consecință, nu este admisă acordarea unui privilegiu general pentru astfel de operațiuni de prelucrare. Mai curând, este necesar să se examineze care este dreptul fundamental care primează în fiecare caz.

122. În cazul informațiilor publicate, care, prin definiție, sunt cunoscute opiniei publice, s-ar putea considera de regulă că cerința privind protecția vieții private prezintă o importanță mai redusă. Cu toate acestea, nu se poate exclude că dreptul la viață privată se opune unei perpetuări și unei intensificări ale amestecurilor prin prelucrarea ulterioară a informațiilor, de exemplu, în cazul informațiilor inexacte, al ofenselor sau în cazul informațiilor referitoare la viața intimă.

123. Excepțiile de la cerințele prevăzute de Directiva privind protecția datelor pot fi întemeiate în continuare pe articolul 13. În această privință, este avută în vedere în special protecția drepturilor și libertăților altora în sensul articolului 13 alineatul (1) litera (g). Ar fi posibil ca în Finlanda libertatea de exprimare să includă dreptul de a comunica informațiile publicate fără alte restricții impuse de protecția datelor. Trebuie avut în vedere și că prelucrarea informațiilor publicate afectează într-o pondere mai redusă dreptul la viață privată, în comparație cu prelucrarea de informații confidențiale. În această privință, statele membre dispun cu siguranță de o marjă extinsă de apreciere.

124. Această marjă de apreciere nu poate însă avea drept consecință ca derogările de la protecția datelor să legitimeze o încălcare vădit disproporționată a dreptului la viață privată. Astfel, prelucrarea ulterioară de informații cu caracter personal dovedit incorecte nu poate fi justificată de faptul că acestea au fost publicate.

125. În plus, articolul 13 din Directiva privind protecția datelor nu permite adoptarea de derogări de la toate dispozițiile directivei. Mai curând, derogările se limitează la exigențele fundamentale instituite prin articolul 6 alineatul (1) cu privire la prelucrarea datelor, la drepturile la informare și la acces potrivit articolului 10, articolului 11 alineatul (1) și articolului 12, precum și la publicitatea prelucrărilor în sensul articolului 21.

126. În consecință, trebuie să se răspundă la a patra întrebare în sensul că sistemele de evidență nominale care nu conțin decât informații deja publicate ca atare în mass-media intră în domeniul de aplicare al Directivei privind protecția datelor.

127. Cu privire la a patra întrebare, trebuie de asemenea să se amintească faptul că Directiva privind protecția datelor, prin ea însăși, nu poate constitui temeiul pentru obligații stabilite în sarcina Satakunnan Markkinapörssi Oy și a Satamedia Oy. Dimpotrivă, în acest scop este necesar un temei în dreptul național, care trebuie interpretat eventual în acord cu Directiva privind protecția datelor, dar nu *contra legem* [71].

71 — A se vedea, mai sus, punctul 98 și următoarele.

V — Concluzie

128. Propunem, așadar, Curții să răspundă la cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare după cum urmează:

„1) O activitate trebuie considerată o prelucrare de date cu caracter personal, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, dacă activitatea constă, conform cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare, în:

a) colectarea în documentele publice ale administrației fiscale a datelor referitoare la veniturile din muncă și din capital și la patrimoniul persoanelor fizice și prelucrarea acestora în vederea publicării;

b) publicarea în ordine alfabetică sau pe categorii de venituri, sub forma unor liste detaliate întocmite pentru fiecare localitate;

c) cedarea acestora pe discuri CD-ROM pentru a fi utilizate în scopuri comerciale sau

d) prelucrarea acestora într-un serviciu de SMS care permite utilizatorilor de telefoane mobile, după expedierea numelui și a localității de reședință a unei persoane, să primească informații privind veniturile din muncă și din capital și patrimoniul acestei persoane.

2) Prelucrarea datelor cu caracter personal se realizează în scopuri jurnalistice, în sensul articolului 9 din Directiva 95/46, în cazul în care urmărește comunicarea de informații și de idei cu privire la aspecte de interes public. Instanța de trimitere trebuie să examineze, pe baza tuturor împrejurărilor obiective disponibile, dacă și în ce măsură prelucrarea de date fiscale urmărește în speță scopuri jurnalistice.

3) Articolul 17 din Directiva privind protecția datelor nu reglementează aspectul dacă datele colectate în scopuri jurnalistice pot fi publicate și cesionate pentru o prelucrare în scopuri comerciale.

4) Sistemele de evidență nominale care nu conțin decât informații deja publicate ca atare în mass-media fac intră în domeniul de aplicare al Directivei privind protecția datelor."